

Rechtskundig Weekblad

Vereeniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elken Zondag

Abonnementsprijs : 300 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen.

BIJ DEN NIEUWEN JAARGANG

K.U. LEUVEN
Rechtsbibliotheek
Tiensestraat 41
3000 LEUVEN

Met het begin van het nieuw rechterlijk jaar zal het Rechtskundig Weekblad opnieuw regelmatig verschijnen. Het brutale oorlogsgeweld van den bezetter, dat gedurende meer dan vier lange jaren in ons land alle vrije uitingen van den geest heeft gesmoord, heeft het ook onmogelijk gemaakt dat het Rechtskundig Weekblad de taak, die het reeds sedert zoovele jaren op zich had genomen, kon voortzetten.

Sedert de heuglijke bevrijding beleven wij een blijde hernieuwing die zoowel op economisch als op geestelijk gebied ons land terugvoert naar het hooge peil van beschaving dat het in de vóór-oorlogsche jaren bereikt had.

Ook de Vlaamsche juristen wenschen hun aandeel te nemen in de zware taak van heropbouw van ons vaderland en het was dus noodzakelijk dat het Rechtskundig Weekblad, dat gedurende de negen jaren van zijn bestaan, naar beste vermogen, de Vlaamsche rechtswetenschap in België heeft trachten te dienen, opnieuw elke week zijn woord zou spreken tot onze groote rechterlijke familie.

Wanneer het ons thans mogelijk is wederom vrij en ongehinderd onze stem te laten hooren en in vreedzame vlijt onze werkzaamheid te hernemen, past het in de eerste plaats met diepe piëteit de ontzaglijke offers te gedenken van de ontelbaren, die het ons mogelijk gemaakt hebben terug vrij te ademen en te arbeiden : de vele gevallen op het veld van eer, de nog talrijker helden die gevallen zijn in den strijd der verzetbeweging, de oneindigheid der slachtoffers van de brutale dwingelandij.

Aan hun offer is het te danken dat wij thans een nieuwe periode kunnen ingaan waarin, naar onze vaste hoop, de vrijheid van den geest de stelligste waarborg zal zijn van verhoogd geluk en meer verfijnde beschaving.

Aan hen hebben wij het te wijten dat de Vlaamsche juristen opnieuw met versterkt enthousiasme en met verdubbelde werkkraft zullen kunnen bouwen aan onze jonge Vlaamsche rechtswetenschap en dat het Rechtskundig Weekblad opnieuw het doel zal kunnen nastreven dat het zich, van den beginne af van zijn verschijning, had gesteld.

Aan dit doel is niets veranderd. Het blijft steeds zooals vroeger : het nastreven, buiten en boven alle politieke wisselvalligheden, eener hoogere rechtvaardigheid en het uitbouwen eener hoogstaande Vlaamsche rechtswetenschap.

Aan dit doel zullen ongetwijfeld, zooals in de vóór-oorlogsche jaren, alle Vlaamsche juristen met hart en ziel willen medewerken.

Tusschen de gevolgen welke de oorlogsomstandigheden ons gebracht hebben is er een lichtpunt dat voor de Vlaamsche wetenschap de allergrootste betekenis heeft.

Het Nederlandsche broedervolk heeft gedurende de oorlogsperiode in dezelfde mate als wij den geesel gekend van de vijandelijke bezetting. In Nederland hebben geleefd, zooals bij ons volk, dezelfde gevoelens van afkeer en verzet, van hoop en verwachting. Vóór den oorlog was reeds voor de Vlaamsche juristen Nederland een voorbeeld van hooge wetenschappelijke standing. De

breede uitbreiding van de Nederlandsch-Belgische betrekkingen op allerlei gebied schept ook voor de samenwerking tusschen beide landen op het gebied van het recht onbeperkte mogelijkheden.

Het is de bedoeling van het Rechtskundig Weekblad steeds in nauwer contact te komen met de Noord-Nederlandsche juristen, wat voor de Vlaamsche rechtswetenschap een voordeel zal zijn van ongemeen belang.

Wij doen hierbij een oproep tot deze Vlaamsche juristen, magistraten, hoogleeraren, advocaten en notarissen, opdat ze niet zouden nalaten ons de vrucht hunner studiën en werkzaamheden mede te delen.

Een schitterende opbloei van de rechtswetenschap in de Vlaamsche gewesten beteekent een belangrijke aanwinst voor de cultuur in België.

De Redactie.

EEN VEILIGE GIDS

Het is een heuglijke tijding, dat het Rechtskundig Weekblad voortaan opnieuw aan alle Vlaamsche juristen, rechters en advocaten, op geregelde tijdstippen, zijn kostbare voorlichting zal brengen.

Zuiver technisch gezien, wordt de taak van den advocaat en van den rechter lastiger met den dag. De wetgeving groeit op bedenkelijke wijze : zij verschijnt ons in allerlei vormen; het getal van de zoogenaamde besluit-wetten stijgt en men heeft, kort geleden, het verbazende feit beleefd, dat een tijdelijke wetgeving op de pacht werd uitgevaardigd... bij ministerieel besluit ! Toelichting, hoewel broodnoodig, ontbreekt meestal.

De nieuwe wetten en besluiten bevatten strafrecht, fiscaal recht, burgerlijk recht; de *Codes usuels* krijgen den omvang van een Larousse, maar de laatste uitingen van 's wetgevers cogitatie vindt men er niet in : wie niet op het *Belgisch Staatsblad* is geabonneerd, ontvangt de nieuwe teksten met groote vertraging. Het Rechtskundig Weekblad zal ons ter hulp komen.

Wij hebben ook meer dan ooit behoefte aan dadelijke mededeeling van alle interessante beslissingen der Hoven en rechtbanken : zij stellen ons in staat de nieuwe teksten te begrijpen en leeren ons de houding van den rechter ten opzichte van die teksten kennen. Het recht leeft niet alleen en niet op de eerste plaats in den tekst van de wet, maar ook en vooral in de rechtspraak en de praktijk. De arresten en vonnissen vragen verklarende en synthetische toelichting, die wij eveneens van het Rechtskundig Weekblad verwachten.

De redactie verklaart, zooals vroeger, buiten de politiek te willen blijven. Ik meen dat de lezers deze houding zullen goedkeuren. De vele moeilijke vraagstukken waarmee ons land en

onze tijd te kampen hebben, kunnen ons, als mensch, niet onverschillig laten, maar zulks beteekent geenszins, dat een professioneel orgaan, als het Rechtskundig Weekblad, in staatkundige aangelegenheden hoeft positie te nemen, laat staan polemieken te voeren. De stuurman zal op ons aller steun moeten kunnen rekenen; om den door hem gekozen koers ongehinderd te volgen.

Hoofdzaak is, dat wij er ons op toeleggen, in alles de dienaren te blijven van het Recht, in de hoogste beteekenis van het woord. Daar is b.v. de « repressie ». Zij stelt delicate problemen, welke ieder van ons, rechter of advocaat, in het diepste van zijn geweten heeft op te lossen. Elke passie blijve ons vreemd. Ons optreden zij zoodanig, dat wij niet slechts op dit oogenblik, maar vooral ook in de toekomst, van ons zelf kunnen getuigen : « Ik heb steeds en uitsluitend gehandeld naar de voorschriften van het recht en met het oog op het welbegrepen belang van de gemeenschap. »

Ten slotte mag ik niet nalaten een woord te richten tot de Vlaamsche juristen als zoodanig. Men zegt dat de Vlamingen vóór 1940 aan een inferioriteitscomplex leden en dat zij thans daarvan genezen zijn... Ik voel niet veel voor psychologische pseudo-geleerdheid en wil liever waarschuwen, dat wij ons zelf niet met woorden mogen paaien. Zijn de Nederlandsche teksten van onze wetten en besluiten thans alle, ik zeg niet in een aannemelijk, maar in een verstaanbaar Nederlandsch gesteld? Is alles nu op eens in orde gekomen, wat de bedeling van het recht voor de Vlamingen te Brussel betreft? Wordt onze taal bij het Hoogste Gerechtshof werkelijk behandeld op een wijze, die met de waardigheid van een meerderjarig volk overeenstemt? Durven wij zelf, met de hand op het hart, verklaren,

dat de vorm van onze eigen vonnissen en onze eigen pleidooien steeds onberispelijk is? Zijn wij er ons steeds van bewust, dat elke gedachte het juiste woord postuleert en dat het ware recht niet dan in een verzorgden vorm kan worden uitgedrukt?

Uit alle streken van het Vlaamsche land wordt gemeld, dat de belangstelling voor de Vlaamsche Conferenties — waar deze opnieuw arbeiden — gering is, bij plaatsen beschamend gering. Leuven, Gent en Brussel hebben samen reeds duizenden Vlaamsche diploma's afgeleverd; leeft er in Vlaanderen een jonge, frissche rechtswetenschap? Bestaat alhier een voldoende interesse voor de juridische literatuur, welke niet onmiddellijk aansluit bij de dagelijksche praktijk?

Men begripe deze woorden niet verkeerd: bedoeld is niet een afbrekende kritiek, meer

een spoorslag tot meer en beter. Toen ik, in het jaar 1919, werd belast met enkele leergangen in het Nederlandsch, bleef alles te doen: behalve voor strafrecht bestond in Vlaanderen geen practijk in eigen taal en evenmin een eigen rechtsliteratuur. Deze hinderpalen zijn thans uit den weg geruimd en de weg staat wijd open voor den opgang naar een eigen juridische cultuur in Vlaanderen.

Het Rechtskundig Weekblad heeft in den tijd die achter ons ligt, zijn sporen verdiend. De nieuwe tijd vindt het geschikt en bereid om voor ons, rechters en advocaten in Vlaanderen, te zijn en te blijven wat het vroeger was: een veilige gids. De redactie mag rekenen op den steun en de medewerking van ons allen.

Prof. E. VAN DIEVOET,
Voorzitter van den Bond der
Vlaamsche Rechtsgeleerden.

OVERZICHT VAN DE VLAAMSCHE RECHTSLITERATUUR sedert 10 Mei 1940.

Vóór de oorlogsperiode was het gebruikelijk dat het Rechtskundig Weekblad telkens zijn nieuwen jaargang opende met een algemeen overzicht van de juridische werken die in het verlopen jaar verschenen waren. Nu, na meer dan vijf jaar onderbreking, het Weekblad opnieuw verschijnt achten wij het nuttig weder onze werkzaamheden aan te vangen met den traditioneelen terugblik over de rechtsliteratuur die sedert het begin der bezetting in de Nederlandsche taal in België werd gepubliceerd.

Dat de gruwelijke oorlogsjaren, die op zoo wreede wijze gedrukt hebben op het geestelijk leven in ons land, ook op de ergste wijze de ontwikkeling der Vlaamsche rechtsliteratuur belemmerd hebben, spreekt vanzelf. Het is echter toch verblijdend dat tijdens deze periode alle geestelijk leven niet volledig verlamd is geworden en dat wij zelfs kunnen vaststellen dat er in deze benarde tijden enkele werken verschenen zijn van groote waarde en van blijvende beteekenis voor de Vlaamsche wetenschap.

Ik zal natuurlijk geen gewag maken van de kleinere boekjes en brochures, die verschenen zijn onder den drang der onmiddellijke praktijk en die zich meestal beperken tot een bondig commentaar van zekere wetgevende teksten.

Er zijn echter in de categorie der commentaren ook eenige werken verschenen van hooger gehalte.

Ik wensch hier in de eerste plaats te vermelden het boek van Edmond Ronse en Albert Tiberghien « Handboek der Inkomstenbelastingen ». Voorzeker hebben reeds meerdere geschriften betreffende dit onderwerp het licht gezien, doch weinigen vereenigen de zeer hooge eigenschappen van het werk dezer auteurs, eigenschappen van klare zakelijkheid en uitgebreide documentatie. In den doolhof onzer fiscale wetgeving is het boek van de Heeren Ronse en Tiberghien een uiterst degelijke gids, waarvan de uiteenzetting overvloedig gestaafd is door rechtspraak en administratieve doctrine.

Eveneens op fiscaal gebied verscheen van de hand van Prof. Thuysbaert een uitvoerig commentaar op « De belastingwet op de uitzonderlijke winsten » waarin deze belangrijke fiscale wet hoofdzakelijk wordt toegelicht aan de hand van de besprekingen in het Parlement en waarin met succes getracht wordt de soms duistere bepalingen toe te lichten.

In het kader der wetscommentaren dienen hier nog een paar werken vermeld die wij een rijke aanwinst mogen noemen voor onze Vlaamsche rechtsliteratuur.

Eerst het boek van Mr Raymond Jacobs over « Het beschermingsstatuut der natuurlijke kinderen ». Dit werk levert ons een studie over de belangrijke wet van 7 Maart 1938 die is komen voorzien in een behoefte die zich sedert langen tijd deed gevoelen en die, wanneer ze aan den eenen kant meer rechtszekerheid bracht en een einde kwam stellen aan vele moeilijkheden die voortsporen uit het stelsel van het Burgerlijk Wetboek, aan den anderen kant een diepe sociale en menschelijke draagwijdte heeft.

Na een analyse van de verschillende juridische voorwaarden, waarin natuurlijke kinderen zich kunnen bevinden, geeft Mr Jacobs in het tweede hoofdstuk een zeer volledig commentaar der wet van 7 Maart 1938 waarin we met verrassing leeren welke menigvuldige vraagstukken ook door de nieuwe teksten gesteld worden, vraagstukken voor dewelke de auteur terdege verantwoorde oplossingen beredeneert. In een derde hoofdstuk wordt het parallel getrokken tusschen het Belgisch recht en het recht in verschillende naburige landen.

Dit boek, dat een belangrijke bijdrage vormt tot ons burgerlijk recht, is terecht bekroond geworden met den prijs Henri Jaspars.

Een tweede commentaar verdient bijzonderen lof. De oorlogsomstandigheden zijn er aanleiding toe geweest dat zoowel in 1940 als in 1944 de gemeentebesturen van ons land talrijke malen zijn aangesproken geworden wegens schade aangericht tengevolge van samenscholingen en opstootjes. Dit bracht Mr Jan Ronse ertoe om opnieuw een grondig onderzoek in te stellen naar de principes en de toepassing van het oud decreet van 10 Vendemiaire jaar IV. Hij schreef over dit onderwerp een waardevol boek onder den titel « De aansprakelijkheid der gemeente wegens schade aangericht tengevolge van samenscholingen ». Sedert het reeds oude werk van Duvivier was deze stof enkel terloops behandeld geworden in tijdschriftartikelen of in werken van algemeenen aard en een nieuw onderzoek aan de hand van de uitgebreide rechtspraak welke op dit gebied is tot stand gekomen deed zich dringend gevoelen.

Niemand weet welk in een nabije toekomst het lot zal worden van het oud decreet van Vendemiaire en het is wel te vreezen dat onder den drang der omstandigheden zijn merkwaardige beginselen, — die op het gebied van het recht een der eerste manifestaties waren van het principe der objectieve aansprakelijkheid, — door andere zullen vervangen worden. Doch

zelfs wanneer zulks zou geschieden zou het werk van Mr Ronse, dat dan zijn praktische waarde zou verloren hebben, nog volkomen zijn belangrijke wetenschappelijke beteekenis blijven behouden. Want dit werk is uiterst grondig en degelijk, het put het onderwerp volledig uit, het onderzoekt alle vraagstukken die zich omtrent de beteekenis en de toepasselijkheid van het decreet stellen, het toetst de vele rechtspraak op dit gebied aan gezond verstand en fijn-juridischen zin.

In verband met de practijk mag er niet vergeten worden melding te maken van het boek der Heeren Pierre Wildiers en Marcel Caethoven « Handboek voor zeeverzekering », een onderwerp waarover in ons land nooit iets in het Nederlandsch werd gepubliceerd. Het boek der auteurs is beknopt en zakelijk, het geeft vooral een studie van de Antwerpsche zeeverzekeringspolis met de bijkomende clausules die in de laatste jaren aan deze polis werden toegevoegd.

Meerdere voorbeelden van verlies- en schadeberekening verduidelijken den tekst. Het boek bevat ook in aanhangsel de Nederlandsche vertaling der zeeverzekeringspolis van Antwerpen, zooals deze goedgekeurd werd door de afdeeling verzekeringen van de Kamer van Koophandel te Antwerpen.

* * *

Wanneer wij het terrein van de onmiddellijke praktijk verlaten om op te klimmen tot het meer zuiver theoretische werk, dienen wij in de allereerste plaats er onze vreugde over uit te spreken dat Prof. Kluyskens, die vóór den oorlog zoovele deelen van zijn groot werk over het Belgisch Burgerlijk Recht had uitgegeven, er in de oorlogsjaren toe gekomen is deze grootsche onderneming tot een goed einde te brengen en ons de drie laatste deelen van zijn uitgebreid werk te bezorgen « Voorrechten en hypotheeken », « Personen- en familierecht » en « Het Huwelijkskontrakt ». Door deze boeken worden de « Beginselen van Burgerlijk Recht » van dezen geleerden schrijver en gevierden professor thans afgesloten en vormen zij een volledige behandeling van ons burgerlijk recht, die door de Vlaamsche juristen en niet het minst door de Vlaamsche studenten met zooveel ongeduld werd verwacht.

Nu het werk daar volledig voor ons ligt, zien wij met eerbied op naar deze reusachtige onderneming die Prof. Kluyskens op blijvende wijze

de dankbaarheid heeft verzekerd van heel de Vlaamsche rechtswereld. Zoo dikwijls reeds is er, ook in het Rechtskundig Weekblad, bij de verschijning van vorige deelen gedrukt op de groote verdiensten der boeken van Prof. Kluyskens, dat bij deze drie laatste deelen slechts zou kunnen herhaald worden waarop vroeger reeds op enthousiaste wijze werd gewezen: de rijke documentatie, zonder overlading; de studie van de historische ontwikkeling der besproken rechtsbepalingen; de vergelijkingen met Romeinsch, Fransch en oud vaderlandsch recht; de heldere en zakelijke uiteenzetting, de pedagogische waarde en zoo veel andere hoedanigheden, die van deze boeken een blijvend fundament maken voor de studie en het onderwijs van het burgerlijk recht in ons land.

Voor sommige gebieden van dit uitgestrekt terrein hadden enkele Vlaamsche juristen den bodem reeds ontgonnen en hem voor het werk van Prof. Kluyskens voorbereid; op andere gebieden echter heeft Prof. Kluyskens werkelijk pionierswerk moeten verrichten en van meetaf alles moeten opbouwen. Zoo wat betreft de voorrechten en de hypotheeken was er in ons land ongeveer geen enkel wetenschappelijk geschrift in de Nederlandsche taal aan te wijzen, zoodat de beteekenis van het werk van den auteur dubbel verdienstelijk kan genoemd worden.

Een ander Gentsch Hoogleeraar, Professor Jules Simon, thans raadsheer in het Hof van Verbreking, heeft in 1943 een «Handboek van het Belgisch Strafrecht» gepubliceerd, dat niet genoeg kan geprezen worden als studieboek voor het algemeen deel van ons strafrecht.

Het eerste gedeelte van dit werk bevat een uitstekende samenvatting van de geschiedenis en van de voornaamste stellingen der criminologische wetenschap, en in een zestigtal bladzijden is al het essentieele dat een student dient bekend te zijn samengebundeld. Het tweede deel behandelt de algemeene beginselen van het positieve strafrecht en in dit gedeelte vooral is het boek voor den student in de rechten van buitengewone waarde. Bij elken stelregel volgt regelmatig het practisch voorbeeld dat onmiddellijk de juiste beteekenis van den besproken strafrechterlijken norm op de meest klare wijze doet aanvoelen. En deze voorbeelden zijn zoo juist gekozen, zij prenten de ontlede regels en de gemaakte onderscheidingen op zoo definitieve wijze in den geest dat deze stof, die door vele studenten droog en saai wordt gevonden,

in het boek van raadsheer Simon wordt omgetooverd in een boeiende en levendige opeenvolging van gevallen uit de rechtspractijk.

Voor het examen over Belgisch strafrecht verdient er dan ook geen boek meer aanbeveling, doch laten wij daarbij bekennen dat er niemand is, al stond hij zelfs jaren in de rechtspractijk, die niet zal moeten toegeven dat hij uit het werk van den auteur heel wat heeft geleerd.

Waar wij het nu hebben over werken van didactischen aard dient hier ook het boek vermeld te worden van advocaat Antoon Fimmers «Beknopte handleiding bij den leergang van handelsrecht», dat hoofdzakelijk bestemd is voor het hooger handelsonderwijs.

Dit boek heeft zich in een bijzonder succes mogen verheugen, daar het in een paar jaar reeds een derde uitgave mocht beleven. Dit succes is dan ook ten volle verdiend. Als leidraad bij de studie van het handelsrecht mag het werk voortreffelijk genoemd worden. Misschien is de stof van het rechterlijk akkoord en het faillissement wel iets te uitvoerig en deze betreffende de vennootschappen wel iets te bondig behandeld geworden, doch zulks neemt niets weg van de zeer groote didactische waarde van het boek.

Het werk is wel zoo uitvoerig dat de auteur meerdere malen gelegenheid vindt doctrinale twistpunten bondig uiteen te zetten waarbij hij steeds zijn eigen meening op zakelijke gronden adstrueert.

Deze handleiding is op de hoogte van de laatste wijzigingen die aan sommige afdelingen van het handelsrecht werden aangebracht, zooals de wetgeving op het beroep van wisselagent en bankier, het beurswezen, de personenvennootschappen, het concordaat, enz.

De schrijver verklaart in zijn inleiding dat het zijn bedoeling geweest is bij het verschijnen van den officieelen Nederlandschen tekst van het Wetboek van Koophandel hierbij een modern commentaar ter beschikking der studenten en der belanghebbenden te stellen. Hij is in dit opzet volkomen geslaagd en ook de jurist die in de praktijk staat zal zeer dikwijls het boek van Mr Fimmers opslagen om gemakkelijk het betrouwbaar gegeven te vinden dat hij zoekt.

* * *

De vernederlandsching van het onderwijs in de rechtswetenschap aan de universiteiten begint thans volop haar vruchten af te werpen niet alleen door de publicatie van belangrijke

werken der Vlaamsche hoogleeraren, doch eveneens door het verschijnen van merkwaardige proefschriften uitgewerkt door de studenten.

Een drietal dezer proefschriften, die voorgelegd werden aan de rechtsfaculteit der universiteit te Gent wenschen wij hier te vermelden.

In 1942 verscheen het proefschrift van Mr André Jean Desimpelaere « Critische studie betreffende de maritale macht en de rechts-onbekwaamheid der gehuwde vrouw ». Het was een gevaarlijk onderwerp, omdat er reeds zoo oneindig veel over gepubliceerd is geworden. Toch was het tevens een onderwerp dat voortdurend in het midden is blijven staan der evolutie van de juridische theorie. Mr Desimpelaere heeft op uiterst verdienstelijke wijze de zoo gewichtige stof tot eenheid weten te verwerken. Over de historische inleiding stapt hij vluchtig heen, doch daarop volgt een uiterst grondige studie van de reglementeering der afhankelijkheid van de gehuwde vrouw volgens het Belgisch positief recht, met uitgebreide opzoekingen over gansch het gebied der rechtsleer en rechtspraak. Bijzondere hoofdstukken worden gewijd aan de studie van het huishoudelijk mandaat en aan het stelsel der voorbehouden goederen. Eindelijk stelt de auteur een onderzoek in naar de soms zeer uiteenlopende toepassingen der rechtspraak betreffende al de onderafdeelingen van art. 214 van het Burgerlijk Wetboek en spant hij zich in om wetenschappelijke eenheid te verkrijgen in den warboel der tegenstrijdige beslissingen die bij de toepassing van dit artikel voorkomen.

Een bondig overzicht van het vergelijkend recht in meerdere landen gaat het hoofdstuk vooraf waarin de schrijver de stellingen ontwikkelt tot dewelke hem zijn studiën hebben geleid. Wij kunnen deze stellingen enkel summier aanduiden: afschaffing van de maritale macht in den traditioneele zin en vervanging door een beslissingsvermogen omtrent collectieve gezinsangelegenheden; afschaffing van de rechtsonbekwaamheid der gehuwde vrouw; vervanging van het wettelijk stelsel der gemeenschap door de « vereeniging in deelneming » d.i. scheiding van goederen met deelneming van aanwinsten. De auteur komt ook nog tot het besluit dat het conventionele gemeenschapsregime dient gewijzigd te worden en dat het huishoudelijk mandaat der gehuwde vrouw moet vervangen worden door een eigen ver-

mogen dat uitdrukkelijk door den wetgever behoort te worden erkend en waardoor de vrouw ook haar persoonlijk bezit zou verbinden.

Uit dezelfde sfeer van het huwelijksrecht heeft Mr Fernand Lefère een ander, uiterst belangrijk onderwerp gekozen voor zijn universitair proefschrift: « De feitelijke scheiding der echtgenooten ». Men kan zich moeilijk een meer passionant onderwerp indenken waarbij voortdurend oude en eerbiedwaardige rechtsnormen in conflict komen met de levende werkelijkheid.

In het eerste boek van zijn werk stelt de schrijver een onderzoek in naar de opportuniteit der wettelijke regeling van de feitelijke scheiding. Hij maakt hierbij een onderscheid tusschen wat hij noemt de eenzijdige scheiding die plaats heeft tengevolge van den wil van één der echtgenooten en de minnelijke scheiding waarbij ze beiden akkoord gaan om afzonderlijk te leven, zonder dat nochtans deze feitelijke scheiding op eenigen juridischen grond zou berusten.

De auteur onderzoekt de voorstellen welke reeds gedaan werden tot wettelijke regeling van deze toestanden in het vergelijkend recht en de Belgische rechtspraak. Hij komt tot het besluit dat het niet wenschelijk is voor wat hij noemt de eenzijdige scheiding een wettelijke regeling te voorzien, daar een redelijke toepassing van art. 214j van het Burgerlijk Wetboek op voldoende wijze aan de behoeften, die uit den toestand voortspruiten, kan verhelpen. Wat echter de minnelijke scheiding betreft is de auteur van meening dat het wenschelijk ware een wettelijk regime van scheiding van tafel en bed door onderlinge toestemming in te voeren. Hij doet de belangrijke voordeelen van dit stelsel uitschijnen en schetst de voorwaarden en de proceduur van dezen rechtsvorm.

Het tweede boek is gewijd aan den rechtstoestand der feitelijk gescheiden echtgenooten in het heerschende recht, waarbij een diepgaande studie van de juridische beteekenis van de nieuwe rechtsfiguur gesproten uit art. 214b wordt gegeven.

Nieuw en origineel, zonder nochtans revolutionair te zijn, vormt dit werk een waardevolle bijdrage tot de studie van de pogingen die rechtspraak en rechtsleer aanwenden om de levende werkelijkheid, het positief recht en de menselijke rechtvaardigheid in harmonie te brengen.

Een derde buitengewoon belangrijk proef-

schrift werd aan de Gentsche rechtsfaculteit voorgelegd door Mr J. Limpens «Prijshandhaving buiten contract bij verkoop van merk-artikelen», een vraagstuk dat zoowel in de handelspraktijk als in de rechtspraak tot scherpe betwistingen aanleiding heeft gegeven.

In de eerste plaats geeft de schrijver ons een analyse van het begrip der prijshandhaving en stipt hij de economische gegevens aan die het probleem beheerschen; waarna een kritisch onderzoek wordt ingesteld betreffende de jongste rechtsspraak over dit probleem in Frankrijk, Nederland, Duitschland en België. Menigvuldige vonnissen en arresten worden te dezer gelegenheid kritisch gewaardeerd. Hierop volgt dan een onderzoek naar de beteekenis der rechtsleer die het onderwerp heeft bestudeerd en waarbij de noodzakelijkheid der prijshandhaving wordt gesteund op de meest verscheiden juridische gronden, zooals de contractuele fout, de theorie der derde-medeplichtigheid, de rechtstreeksche beteugeling.

Met scherpzinnigheid worden door den schrijver alle criteria, aangelegd zoowel door de rechtspraak als door de rechtsleer afgewogen en verworpen. Tegenover deze pogingen stelt Mr Limpens een eigen oplossing voor. Hij is van oordeel dat nergens de noodige aandacht wordt verleend aan het «merk», dat steeds het eigendom blijft van den producent, eigendomsrecht dat aan iedereen kan tegengesteld worden. Het is het tijdelijk bezit door den afnemer van een der vertakkingen van het eigendomsrecht van den producent dat vanwege den afnemer een nauwgezette naleving der tegenprestatie, de prijshandhaving, veronderstelt. Ten aanzien van den derden verkrijger steunt de auteur de verplichting der prijshandhaving op een behendige toepassing der exceptio non adimpleti contractus waardoor de producent steeds gemachtigd is het ter beschikking stellen van zijn merk te schorsen.

Prof. J. Van de Vorst die deze merkwaardige thesis van een inleiding voorzigt wijst terecht op de degelijkheid en de originaliteit die het werk van den Heer Limpens kenmerken.

* * *

Tusschen de wetenschappelijke werken, die tijdens de bezettingsperiode werden voorbereid en die onmiddellijk na de bevrijding verschenen, dient een eereplaats voorbehouden aan het lijvig werk «Het Congoleesch Burgerlijk Recht» dat ondernomen werd door de Heeren Maurice

Verstraeten, koloniaal magistraat en hoogleeraar aan de Koloniale Hoogeschool te Antwerpen, en Gerard Desolre, rechter in de Rechtbank van eersten aanleg aldaar.

Tot nog toe verscheen slechts het eerste deel van het werk en de schrijvers kondigen twee volgende boekdeelen aan.

Op dit gebied was er in het Nederlandsch nog ongeveer niets verschenen, buiten enkele afzonderlijke studies van specialisten verspreid in tijdschriften. Het werk dat door beide schrijvers ondernomen werd heeft een eerbiedwaardigen omvang. Het is niet alleen een commentaar waarbij alle hulpmiddelen van rechtspraak en rechtsleer ten volle worden aangewend, doch het is tevens een voortdurende kritische waardeering van het geldende recht met beschouwingen over de bijzondere ethnologische en sociale verhoudingen welke in de kolonie heerschen, met diepgaande redeneeringen over de gevolgen der geldende rechtsregelen. Stellig zal dit groot boek een belangrijke plaats innemen in de rij der standaardwerken die in ons land als blijvende basis zullen dienen voor de studie van een bijzonderen tak van het recht.

De specialisten zullen met ongeduld de verschijning van de beide volgende deelen van dit werk tegemoet zien.

* * *

Met veel lof dienen wij hier ook aan te stippen het boek dat in 1944 gepubliceerd werd door den Heer P. De Beus, toen raadsheer in het Hof van Beroep te Brussel, over het vraagstuk der «Burgerlijke verantwoordelijkheid ontstaan uit misdrijven of oneigenlijke misdrijven».

Dit vraagstuk is ongetwijfeld het meest belangrijke dat zich bij de rechtsbedeeling voordoet. Het staat midden in de evolutie der ideeën en het is voortdurend het voorwerp van de meest scherpzinnige ontledingen in de wetenschappelijke rechtsliteratuur. Oneindig vele tijdschriftartikelen en enkele zeer uitgebreide werken zijn aan dit vraagstuk gewijd, doch tot nog toe miste men een beknopte synthese waarin het essentiele wordt samengevat en waarin de soms zeer uiteenlopende meeningen tot eenheid worden verwerkt. Deze synthese heeft de Heer De Beus ons gegeven en wij mogen het een geluk noemen dat dit beknopt werk in de Nederlandsch taal is verschenen.

De juridische stijl van het werkje heeft de

bijzondere kenmerken van fijnheid en precisie, waaraan de Heer De Beus ons in zijn vroegere publicaties gewoon had gemaakt. Al is in dit boek een reusachtige hoeveelheid rechtspraak verwerkt, toch zal men er niet, zooals in sommige andere werken, verloren loopen tusschen de opstapeling van onderscheiden meeningen. Alles wordt dadelijk met schitterende klaarheid samengetrokken tot zakelijke conclusie. Veel meer dan sommige uitgebreide geschriften zal het boek van den Heer De Beus helderheid brengen in de geesten en duidelijkheid in de juridische theorie.

* * *

De Heer André Mast wiens vroegere publicaties zijn zeer bijzondere bevoegdheid op het gebied van administratief recht zoozeer hadden in het licht gesteld, heeft onlangs een belangrijk boek gewijd aan het brandende vraagstuk « De geschillen van bestuur naar Belgisch recht ».

De besprekingen in het Parlement betreffende de oprichting van een Raad van State hebben dit onderwerp meer dan ooit verheven tot de actualiteit van den dag. Al werd er in de laatste tijden desaan gaande heel wat gepubliceerd, toch blijft het werk van den Heer Mast een zeer origineele en bijzonder te waardeeren bijdrage tot het wetenschappelijk probleem der aansprakelijkheid van de publieke diensten.

De Heer Mast reageert tegen sommige stellingen die in de laatste jaren algemeen aangenomen schenen en die er den wetgever toe gebracht hadden de oprichting van een afzonderlijke administratieve rechtsmacht voor te stellen ter bescherming van de individuele rechten der burgers.

Na diepgaande ontledingen van het wezen der burgerlijke en staatsburgerlijke rechten en van het principe van de scheiding der machten komt hij tot origineele en eenigszins verrassende besluiten, die voorzeker niet algemeen zullen aangenomen worden, doch waaromtrent de uiteenzetting van den Heer Mast diep te denken geeft. Zoo stelt de auteur voor dat het essentieel criterium voor onderscheiding tusschen staatsburgerlijk en burgerlijk recht in de door de wet bepaalde bevoegdheidsregeling zou te vinden zijn.

Schrijver verwerpt ook het beginsel dat de scheiding der machten dogmatisch zou mogen opgevat worden als een algemeen geldende stelregel, die onze grondwettelijke normen zou

beheerschen en waarvan de hoofdlijnen van een staatrechtelijke theorie zouden kunnen worden afgeleid.

De Heer Mast meent dat in het opbouwen van een leer der publiekrechtelijke aansprakelijkheid onze gewone rechtbanken door geen enkelen gebiedenden wettekst gehinderd worden en dat het hun dus mogelijk zou zijn op veel breeder wijze dan thans geschiedt rechtsbescherming te verleenen.

In het tweede gedeelte van het boek wordt een belangrijk overzicht gegeven van de rechtsprekende bevoegdheid van de buitenrechtelijke colleges.

Dit werk dat een reactie vormt tegen zekere thans algemeen geldende tendenzen heeft de bijzondere verdienste van volkomen persoonlijk en origineel te zijn en aan een zooveel besproken en gediscussieerd onderwerp als het vraagstuk der geschillen van bestuur nieuwe en belangwekkende elementen bij te brengen.

* * *

Een wetenschappelijk werk van gansch anderen aard is het boek dat werd gepubliceerd door den Heer C. J. Vanhoudt, advocaat-generaal bij het Hof van Beroep te Gent, en getiteld « Progressieve en regressieve evolutie in het strafrecht onder invloed der dictatuur ».

Dit boek, waarvan de tekst reeds in 1940 gedrukt was, is tengevolge van de bezetting niet kunnen verschijnen. Daardoor komt het dat, voor een gedeelte, zijn inhoud door de oorlogsomstandigheden voorbijgeschreden is. Het werk blijft echter volledig zijn wetenschappelijke betekenis behouden.

Het bevat een vergelijkende studie van het strafrechtstelsel in Soviet-Rusland, in het fascistisch Italië en het nationaal-socialistisch Duitsland. De oorlogsjaren, die wij beleefd hebbende gedurende dewelke zoovele van onze burgers kennis gemaakt hebben met het strafrechtstelsel eener totalitaire natie, geven aan de lectuur van dit werk ook thans nog een bijzonder belang.

Bij een volledige uiteenzetting van het geldende strafrecht in Rusland, Italië en Duitsland, vraagt schrijver zich telkens af of de dictatuur, welke in deze landen heerscht, al of niet het wetenschappelijk strafrecht ten goede is gekomen en of de nieuwe maatregelen een progressief of een regressief karakter hebben. Schrijver komt tot de conclusie dat in het strafrecht der dictatoriale landen heel wat

elementen te vinden zijn die progressief dienen genoemd te worden en die onvermijdelijk geboren zijn uit de noodzakelijkheid van de doelmatige bestrijding eener steeds meer complexe en meer verfijnde misdadigheid. Het stelsel der dictatuur is echter volstrekt niet noodzakelijk om dit progressief strafrecht te verwezenlijken en het regime der dictatuur realiseert menigvuldige regressieve opvattingen, veroorzaakt door politieke of ideologische noodwendigheden.

* * *

Nog enkele kleinere werkjes zouden hier mogen vermeld worden die op de grens liggen van de rechtswetenschap, zooals het boek van den Heer Rondou « Het vraagstuk der landpachten in België » en het werk van Prof. R. Vandeputte over « Het Belgisch monetair experiment ».

Doch wij haasten ons, — last but not least, — onze aandacht te wijden aan het meest belangrijke boek waardoor sedert 10 Mei 1940 onze Vlaamsche rechtswetenschap werd verrijkt, namelijk het voortreffelijk werk van Prof. E. Van Dievoet « Het Burgerlijk Recht in België en in Nederland van 1800 tot 1940 ».

Eerst en vooral een hulde aan de verbazende werkkraft van dezen geleerden schrijver, die nog in 1940 zijn lijvig en zoozeer gedocumenteerd werk over « Het Verzekeringswezen in België » uitgaf, dat door alle belangstellenden met zooveel lof werd begroet, en reeds in 1943 er toe kwam zijn vergelijkende studie over het burgerlijk recht in België en Nederland te publiceeren, dat andermaal een buitengewoon lijvig werk van meer dan 500 bladzijden vormt.

De opvatting die voorgezeten heeft bij het ontwerpen van dit boek zal op zichzelf reeds de Vlaamsche juristen het grootste belang inboezemen. Daar waar ons Belgisch recht volkomen beheerscht wordt door Fransche invloeden, zooals de historische evolutie dit vanzelfsprekend heeft gemaakt, is de Nederlandsche rechtsleer en rechtspraak meestal volkomen vreemd aan onze juristen, ook in het Vlaamsch gedeelte van België. Er is nochtans zooveel gemeenschappelijks tusschen Noord en Zuid: een gelijkaardige basis van het positief recht en een gelijkaardige evolutie van de beschaving en het sociale leven, waarbij dan toch noodzakelijke verschillen de rechtsevolutie tot zekere onderscheidingen en afwijkingen hebben geleid.

Prof. Van Dievoet beijvert zich het parallel te trekken tusschen de rechtsontwikkeling in de beide landen in de rechtsleer en in de rechtspraak.

De verwezenlijking van dit werk was een haast roekelooze onderneming, want niet alleen diende de schrijver een grondige studie te maken van alle auteurs die vanaf 1800 tot op heden in België en in Nederland over het burgerlijk recht hebben geschreven, doch hij diende tevens de volledige rechtspraak van de beide landen gedurende bijna anderhalve eeuw te excerpereeren om dan de gegevens, die uit het onderzoek spruiten, te herleiden tot een algemeene synthese.

Dit werk werd door Prof. Van Dievoet tot een goed einde gebracht. Met rustige zekerheid wist hij uit de haast onoverzienbare menigvuldigheid van wetenschappelijke geschriften en rechterlijke beslissingen het essentieele uit te diepen om dan tot een uiteindelijke vergelijking te komen die gelijkaardigheden en verschillen in het licht stelt zonder de verdiensten van de juristen der beide landen tegen elkaar af te wegen.

Een eerste hoofdstuk wordt gewijd aan de wetgeving met een uitvoerige studie van het ontstaan van het Nederlandsch burgerlijk wetboek van 1838, waarbij belangrijke wetenswaardigheden in het midden worden gebracht omtrent juristen, zooals Nicolai, waarvan de rol in ons land al te weinig gekend is.

De wijzigingen van den basistekst van het burgerlijk wetboek in beide landen, die noodzakelijk bleken door de maatschappelijke en economische veranderingen, worden bestudeerd en een hoofdstuk wordt gewijd aan de pogingen tot herziening die zoowel in Nederland als in België tot stand kwamen.

Prof. Van Dievoet beveelt voor wat een algemeene herziening der codificatie van het burgerlijk recht betreft, ten zeerste de poging aan die in België beproefd werd met de benoeming van koninklijke commissarissen die aan de regeering bepaalde voorstellen voorleggen waardoor eenheid van gezag en samenwerking met deskundigen op gelukkige wijze wordt geharmoniseerd.

In een tweede afdeeling volgt de studie der wetenschappelijke leerboeken op het gebied van het burgerlijk recht in Nederland en in België. In België eerst en vooral gericht op de practijk en slechts in de laatste jaren meer aangetrok-

ken door wetenschappelijke studie van rechtstechniek en rechtsphilosophie. In Nederland veel vroeger gekomen tot zuiver wetenschappelijke studie in dogmatischen trant, maar misschien al te zeer gevangen gebleven in de abstractheid.

Daarna komt de studie van het gewoonterecht aan de beurt dat de auteur toelicht met uiterst interessante voorbeelden van moderne rechtsevolutie.

De rechtspraak aan dewelke de vierde afdeling gewijd is wordt onderzocht volgens perioden die een zekere eenheid aanwijzen en zoowel voor Noord als voor Zuid worden de merkwaardigste oplossingen die in de rechtspraak tot uiting kwamen gesignaleerd, waarop een conclusie volgt betreffende de gelijkluidende en de uiteenlopende oplossingen die in Nederland en in België tot stand kwamen, ingedeeld volgens de bijzonderste kapitels van de burgerlijke wetboeken der beide landen.

De stellingen van schrijver worden gestaafd door een overvloed van citaten, waaruit blijkt op welke diepgaande wijze het onderwerp werd ingestudeerd. Het is een boek van verbazend rijke documentatie en reusachtige kennis, dat zich toch zoo vlot en aangenaam laat lezen als

een literair werk. Het is een van de allerbelangrijkste boeken waarop de Vlaamsche rechtswetenschap fier mag gaan en het zal niet weinig bijdragen tot betere verstandhouding en samenwerking tusschen Belgische en Nederlandsche juristen.

* * *

In dit beknopt overzicht zullen voorzeker nog verschillende publicaties vergeten zijn. De bondige opsomming die wij maakten leent zich niet tot een diepgaand critisch oordeel over de vermelde werken. Dit komt voor sommige van de aangehaalde geschriften nog wel eens aan de beurt.

Laten wij in elk geval met genoegen vaststellen dat, hoe hard en wreed de omstandigheden, die ons land gekend heeft sedert 10 Mei 1940, ook mogen geweest zijn, er toch niets in geslaagd is den opbloei van de Vlaamsche rechtswetenschap tegen te houden. Vele werkers hebben gedurende die pijnlijke periode, troost gezocht in het stille werk van den geleerde en onze rechtsliteratuur met hoogstaande werken verrijkt. Daardoor hebben zij tevens aan het land een onschatbaren dienst bewezen.

René Victor.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 8 Juli 1946.

Voorzitter : M. Wouters.
Raadsheer-Verslaggever : M. Bail.
Adv. gen.: M. Janssens de Bisthoven.

VERBREKING. — BUNDEL DER ZAAK VERNIELD DOOR BRAND.

Wanneer de bundel van een zaak onderworpen aan het Hof van Verbreking, door een geval van heirkracht, namelijk brand, werd vernietigd, verkeert het Hof in de onmogelijkheid zijn toezicht uit te oefenen en dient het arrest, dat aan het Hof was onderworpen, verbroken.

Lebout M. t/ O. M.

Het Hof,

Gehoord Raadsheer Bail in zijn verslag en op de conclusie van den heer R. Janssens de Bisthoven, advocaat-generaal;

Gelet op het bestreden arrest door het Hof van Beroep te Brussel op 10 Juni 1944 gewezen;

Overwegende, dat de bundel van de rechtspleging vernield werd in den brand, waardoor de lokalen van de Griffie van het Hof op 3 September 1944 geteisterd werden;

Dat het Hof in de onmogelijkheid verkeert na te gaan of de substantieele of op straf van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen vóór den rechter over den grond werden nageleefd;

Gelet op artikel 524 van het Wetboek van Strafvordering;

Gelet op artikel 525 van het Wetboek van Strafvordering;

Om die redenen :

Verbreekt het bestreden arrest;

Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven worden op de registers van het Hof van Beroep te Brussel en dat melding er van zal gemaakt worden op den kant van de vernietigde beslissing;

Verwijst de zaak naar den Heer Procureur Generaal bij het Hof van Beroep te Brussel;

Legt de kosten van den aanleg in verbreking ten laste van den Staat.

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 8 Juli 1946.

Voorzitter : M. Wouters.

Raadsheer Verslaggever: M. de Cocquéau des Mottes.
Adv. Gen.: M. Janssens de Bisthoven.**AMNISTIE. — FISCAAL MISDRIJF. — ONT-
DUIKING VERKEERSBELASTING OP AUTOVOER-
TUIGEN. — NIET TOEPASSELIJKEHEID.***Art. 4 der wet van 20 September 1945 voorziet dat
amnestie niet mag aangevoerd worden tegen de rech-
ten van den staat, namelijk deze spruitende uit de
door de fiscale wetten voorziene geldboeten.**Een arrest dat ten onrechte amnestie verleent voor
een geldboete opgelegd wegens ontduijing der ver-
keersbelasting op autovoertuigen dient verbroken.*

Adm. Directe Belastingen t/ Vermeulen.

Het Hof,

Gehoord Raadsheer de Cocquéau des Mottes in
zijn verslag en op de conclusie van den Heer R.
Janssens de Bisthoven, advocaat-generaal;Gelet op het bestreden arrest gewezen door het
Hof van Beroep te Gent, op 12 December 1945;*Over het middel : schending van artikels 1, 2, 3,
4, 6, 8, 10, 11 der wet van 28 Maart 1923 betref-
fende de taks op de motorrijtuigen, en van artikel 4
der amnestiewet van 20 September 1945, doordat
de aangevallen beslissing de toepassing van de
amnestiewet uitgebreid heeft tot de geldboete voor-
zien door artikel 11 van de wet van 28 Maart 1923,
althoewel deze geldboete een fiscaal karakter be-
kleedt;**Overwegende, dat luidens artikel 4 der wet van
20 September 1945 « in geen geval amnestie mag
aangevoerd worden tegen de rechten van den Staat;
bijgevolg blijven behouden de rechten van den staat
op de door de fiscale wetten voorziene geldboeten »;**Overwegende, dat Vermeulen vervolgd was om op
28 November 1942 gebruik te hebben gemaakt van
een auto zonder vooraf aangifte er van te hebben
gedaan, en die voorzien was van een ongeldig fis-
caal kenteken;**Overwegende, dat het bestreden arrest verklaart
dat verdachte zich schuldig heeft gemaakt aan het
hem telastgelegde feit; doch dat het er bij voegt
dat dit feit begrepen is in diegenen waarvoor
amnestie verleend wordt;**Overwegende, dat het tenlastgesteld feit voorzien
is door artikels 8 en 11 van de wet van 28 Maart
1923 betreffende de verkeersbelasting op de auto-
voertuigen, en, krachtens deze laatste bepaling, ge-
straft wordt met een geldboete van 50,— tot
1.000,— fr.;**Overwegende, dat die wet een fiscale wet is en
dat, derhalve, de door die wet voorziene geldboete
van de amnestie uitgesloten is;*

Dat het middel dus gegrond is.

Om die redenen :

Verbreekt het bestreden arrest;

Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven

worden op de registers van het Hof van Beroep te
Gent en dat melding er van zal gemaakt worden
op den kant van de vernietigde beslissing;Verwijst de zaak naar het Hof van Beroep te
Brussel;

Veroordeelt verweerder tot de kosten.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

4e Kamer. — 10 Juli 1946.

Voorzitter : M. Ooms.

Op. Min.: M. Van Put.

Pleiters: Mrs M. Van de Walle en Ch. Boelens.

**OORLOGSMAATREGELLEN. — UITBETALING VAN
WEDDEN DOOR DUITSCHE VERWALTER. —
NIETIGHEID. — ONRECHTMATIGE VERRIJKING.***Zoowel de aanstelling van een Verwalter over een
joodsche onderneming door den bezetter, als alle
handelingen verricht door dezen Verwalter, zijn in
principe volkomen nietig, als strijdig met de Con-
ventie van Den Haag, de Belgische wetgeving en
rechtspraak.**De vraag tot teruggave van wedden, welke door een
Duitschen Verwalter tijdens zijn beheer uitbetaald
zijn geworden aan een bediende, is dus ontvankelijk.
Nochtans dient ingevolge het beginsel dat niemand
zich mag verrijken ten koste van anderen, onderzocht
welke nuttige diensten de door den Verwalter aan-
gestelde en bezoldigde bediende heeft gepresteerd.*Tanneries et maroquineries de Belgique t/
Van de Laak en Ch. Boelens q.q.*Gezien het geboekt exploit van rechtszinking ten
verzoek van aanlegster door het ambt van deur-
waarder Henri Verhulst, beteekend aan : 1. Van de
Laak; 2. Mter Charles Boelens, advocaat plaats-
vervangend Rechter in zijne hoedanigheid van voor-
loopigen beheerder over eersten gedaagde, in die
hoedanigheid aangesteld door een vonnis dezer
Rechtbank, dd. 12 September 1944;**Gelet op de artikelen 2, 34 tot 37, 41 en 68 der
wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen in
gerechtzaken;**Gehoord partijen in hunne middelen en besluiten;
Gezien de stukken van het geding;**Aangezien de eisch strekt tot veroordeeling van
eersten verweerder persoonlijk en tweeden ge-
daagde in zijne hoedanigheid van voorloopigen be-
heerder, tot terugbetaling eener som van 175.000,—
frank, zijnde het bedrag dat aan Van de Laak als
bijgevoegd technisch bestuurder, aangesteld door
den Duitschen Verwalter Schwager, ten onrechte
uit de kas van aanlegster werd betaald; dat de
maatschappij eveneens teruggave eischt van eene
som van 2.271,— frank, zijnde het bedrag der
levensverzekeringspremie betaald aan Aachen en
Münich ten voordeele van Van de Laak, hetzij een
gezamenlijk bedrag van 177.271,— frank met de
vergoedende en de gerechtelijke intresten en de
kosten des gedings;**Aangezien aanlegster haren eisch steunt op het*

feit dat de bezettende overheid het recht niet bezat een Verwalter aan te stellen; dat bijgevolg al de daden door den Verwalter gesteld, nietig en van geener waarde zijn; dat, des betreffende, zij zich beroept: 1° op artikel 46 der Conventie van Den Haag dd. 18 October 1907, bekrachtigd door een Belgische wet van 1910; 2° op het wetsbesluit uitgevaardigd te Londen op 1 Januari 1941; 3° op een arrest gevelde door het Hof van Verbreking op 30 November 1944 (J. T., 14 Januari 1945, p. 124);

Aangezien bewust artikel der Conventie van 's-Gravenhage aan de bezettende overheid verbiedt zich te bemoeien met de private belangen en over de private eigendommen te beschikken; dat het wetsbesluit van Londen nietig verklaart het beschikken over roerende en onroerende goederen, welke sinds 10 Mei 1940 vanwege den vijand het voorwerp zouden geweest zijn van bestuursverklaring, inbeslagneming, gedwongen verkoop of gelijk welke maatregelen, welke het privaat eigendom aantasten;

Aangezien indien de vraag kan gesteld worden of het dwangbeheer door de bezettende overheid ingesteld onder toepassing valt hetzij van de Conventie van Den Haag hetzij van het besluit van Londen, het arrest van verbreking aangaande de geldigheid van dezen maatregel geen de minste twijfel laat; aangezien vermelde Verwalter Schwager werd aangesteld krachtens de Deutsche verordening van 28 October 1940 tegen de Joden; dat deze verordening eene toepassing is op een bepaalde categorie personen, van de algemeene verordening van 20 Mei 1940, aangevuld door de verordening van 2 Juli 1940;

Aangezien het Hof van Verbreking op 30 November 1944 als hare meening te kennen gaf dat de verordeningen van 2 Juli 1940 moeten aanzien worden als zijnde werkelijke oorlogsmaatregelen, door den vijand genomen, ten einde beslag te kunnen leggen op de goederen in België toebehoorende aan onderhoorigen van Staten die in oorlog met Duitschland waren; dat bijgevolg zoowel de aanstelling van den Verwalter als zijn beheer nietig en van geener waarde zijn en dat de Belgische rechtbanken niet gemachtigd zijn om hun medewerking te verlenen aan hun verwezenlijking;

Aangezien deze rechtspraak nochtans niet vermag afbreuk te maken aan het beginsel dat niemand zich mag verrijken ten koste van anderen;

Aangezien de vennootschap Tanneries et Maroquineries Belges nooit ontbonden werd, dat zij nooit het voorwerp uitgemaakt heeft van een inbeslagneming of verbeurdverklaring; dat zij, al was het ook onder het beheer van een Verwalter, hare werkzaamheden heeft voortgezet en handel is blijven drijven;

Aangezien al moge het dienstcontract afgesloten tusschen den Verwalter voor rekening der maatschappij enerzijds en Van de Laak anderzijds, overeenkomstig gezegde rechtspraak, nietig en, van geener waarde zijn, en al heeft, naar aanlegster beweert, de gewone beheerraad de aanstelling van Van de Laak nooit goedgekeurd, het toch blijkt uit de gegevens der zaak dat Van de Laak, die op de hoogte was van het vak, gewerkt heeft voor rekening der maatschappij, dat hij zijn aanstelling ver-

kreeg op 25 Juli 1942 en van af 7 October 1942 tot 31 Augustus 1944 eene maandelijksche wedde ontving van 7.000,— frank plus enkele vergoedingen; dat hij echter als Feldgendarm dienst gedaan heeft van 23 December 1943 tot 18 Januari 1944 en van 8 Juni 1944 tot het einde van de bezetting; dat hij aldus ongeveer 18 maanden in dienst der maatschappij is geweest, al was het dan ook tegen den zin van de beheerders;

Aangezien bijgevolg de vraag mag gesteld worden, heeft de aanwezigheid van Van de Laak eenig nut gehad voor aanlegster?, in hoever vertegenwoordigen de sommen die hij heeft opgestreken, de werkelijke door hem geleverde bedrijvigheid?

Aangezien, in bijkomende orde, door aanlegster een getuigenverhoor gevraagd wordt en door verweerders de aanstelling van een deskundige;

Aangezien het antwoord op hooger gestelde vragen best zal gegeven worden door een deskundige die met de hierna beschreven opdracht dient gelast te worden;

Om deze redenen :

De Rechtbank, gehoord den Heer Van Put, plaatsvervangend Rechter, d.d. Procureur des Konings, in zijn eensluidend advies gegeven ter openbare zitting, recht doende op tegenspraak, alle verdere en strijdige besluiten afwijzend, verklaart den eisch ontvankelijk, doch vooraleer te beslissen over den grond der zaak, beveelt aan partijen binnen de 15 dagen na de uitspraak van het huidig vonnis zich akkoord te stellen over een of drie deskundigen met de volgende opdracht gelast; en bij gebreke hieraan te voldoen, benoemt als deskundige den Heer René Bogaerts, rekenplichtige te Berchem, met opdracht in een gemotiveerd verslag onder eed te bevestigen, te zeggen hoe lang en op welke wijze Van de Laak gewerkt heeft bij de Tanneries et Maroquineries Belges, in hoedanigheid van bijgevoegd technisch directeur, waarin zijne bedrijvigheid heeft bestaan; of deze aanstelling van eenig nut geweest is voor de maatschappij, zoo ja of de sommen, die aan Van de Laak werden uitbetaald in verhouding zijn met het door hem gepresteerd werk, bij middel der comptabiliteit, briefwisseling en andere nuttige documenten, de rekening tusschen partijen op te maken en te zeggen in welken toestand de maatschappij zich zou bevinden indien Van de Laak buiten de zaak ware gebleven; verder alle inlichtingen te verschaffen die van natuur zijn de rechtbank in te lichten.

Voorbehoudt de kosten;

Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad spijs alle verhaal en zonder borgstelling.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE TONGEREN

1 Augustus 1946

Voorzitter : M. Reard.
Pleiter : Mr Stas.

NATUURLIJK KIND. — GERECHTELIJKE WETTING. — BESLUIT 31 MAART 1941. — POLITIEKE MOORD, OORLOGSFEIT.

De moord gepleegd met politieke doeleinden door leden eener weerstandsgroepering op den vermoedelijken vader van een natuurlijk kind dient beschouwd als een oorlogsfeit dat de gerechtelijke wettiging van dit natuurlijk kind toelaat, wanneer voor het overige de voorwaarden gesteld door het Besluit van 31 Maart 1941 aanwezig zijn.

Blues t/ Neven.

Gezien de stukken van het geding en namelijk de geboekte inleidende dagvaarding van deurwaarder L. Philips van Tongeren d.d. 24 Oktober 1945 evenals het P. V. der verschijning, gezegden en opmerkingen der verweerders voor deze Rechtbank, zetelende in de Raadkamer, op 8 November 1945, in tegenwoordigheid van den Heer Lud. Noelmans, subst. Procureur des Koning;

Overwegende dat aanlegster een kind van het vrouwelijk geslacht gebaard heeft te Hasselt, den 24 Juli 1945, waaraan werden gegeven de voornamen: Josette-Marie-Françoise; dat zij dit kind, bij akte van Notaris Wilsens te Wellen, erkend heeft, den 9 Augustus 1945; dat zij, op 10 Augustus 1945, door den familieraad gehouden onder voorzitterschap van den Vrederechter van het kanton Borgloon, als voogdes van voornoemd kind aangesteld werd;

Overwegende dat aanlegster verklaart dat voormeld kind, geboren is uit de betrekkingen welke zij gehad heeft met Neven Lambert-Joseph, geboren te Wellen den 4 April 1910 en aldaar doodgeschoten, vermoedelijk door leden eener weerstandsgroepering, den 22 Oktober 1944, en zoon van eersten verweerder;

Overwegende dat aanlegster, voormelde omstandigheid, den dood van Neven Lambert-Joseph inroepende, aanvoert dat deze laatste overleden is ten gevolge van door oorlogsfeiten opgelopen verwondingen en diensvolgens vraagt dat bij toepassing van het Besluit van 31 Maart 1941, het kind dat zij den 24 Juli 1945 te Hasselt baarde, ingeschreven onder de voornamen Josette-Marie-Françoise, wettig verklaard zou worden;

Overwegende dat de dood van Neven Lambert-Joseph, aanleiding gegeven heeft aan een gerechtelijk onderzoek dat nog niet geëindigd is;

Overwegende dat nochtans uit de inlichtingen verschaft door den Heer Rechter Paul Squilbeek dezer Rechtbank, met voormeld onderzoek gelast, blijkt, dat, van nu af aan besloten kan worden dat de drijfveer van de misdaad waarvan Neven Lambert-Joseph het slachtoffer geweest is, wel van politieke aard is en zijn dood voorkomt als een gevolg der alsdan ingerichte weerwraakmaatregelen van wege zekere weerstandsgroeperingen;

Overwegende dat diensvolgens het overlijden van Neven Lambert-Joseph, aan een oorlogsfeit dient toegeschreven te worden;

Overwegende dat voormelde Neven Lambert-Joseph en aanlegster beide van Belgische nationaliteit zijn;

Overwegende dat zoowel uit de voorgelegde geschriften, als uit het verhoor gehouden in de

Raadkamer dezer Rechtbank, den 8 November 1945, blijkt dat er een voornemen bestond om een huwelijk aan te gaan tusschen aanlegster en Neven Lambert-Joseph evenals om het bedoelde kind te wettigen en, op de zelfde wijze, genoegzaam bewezen is, de afstamming van vaderszijde van dit kind;

Overwegende dat uit boven vermeld verhoor insgelijks spruit, dat aan de ouders respectievelijk van aanlegster en Neven Lambert-Joseph, in het huwelijk van deze twee laatsten toestemden;

Overwegende dat uit de inlichtingen bijgebracht over het gedrag van aanlegster blijkt, dat zij gedurende het tijdperk der ontvangenis met geen derden persoon betrekkingen heeft gehad;

Overwegende dat de eisch tijdig ingeleid geweest is, en alle de voorwaarden door de wet voorzien vervuld zijn, dat bij gevolg de eisch ingewilligd dient te worden;

Gezien art. 2...

Om deze redenen:

De Rechtbank gehoord den Heer L. Noelmans in zijn advies uitspraak doende in openbare zitting en tegensprakelijk, zegt de eisch ontvankelijk en gegrond, diensvolgens

Verklaart wettig het kind van het vrouwelijk geslacht door aanlegster, Bleus Marie-Virginie, den 24 Juli 1945 te Hasselt gebaard, ingeschreven in de registers der geboorte-akten dezer stad, onder de voornamen: Josette-Marie-Françoise, erkend door hare moeder voornoemd, luidens akte verleden voor Notaris Wilsens te Wellen, den 9 Augustus 1945;

Zegt voor recht dat voormeld kind voortaan de familienaam *Neven* zal dragen, als zijnde de wettige dochter van *Neven* Lambert-Joseph, geboren te Wellen den 4 April 1910, er overleden den 22 Oktober 1944, en van aanlegster: *Bleus Maria-Virginie*;

Zegt dat voormeld kind al de rechten van een wettig kind geniet, met terugwerkende kracht tot op den dag zijner geboorte;

Beveelt dat wanneer dit vonnis in kracht van gewijsde zal gegaan zijn, het beslissend gedeelte ervan dadelijk overgeschreven zal worden op de registers van den burgerlijken stand van het loopende jaar der stad Haselt en er melding zal worden gemaakt op den rand van de geboorteakte van het kind;

Legt de kosten ten laste van de verweerders.

KRIJGSRAAD TE ANTWERPEN

1e Kamer C. — 29 Augustus 1946.

Voorzitter: M. Huygebaert.

Op. Min.: M. Ludo Caeymaex.

Pleiter: Mr Opsomer.

HULP AAN DEN VIJAND. — VERPLEEGSTER BIJ HET DUITSCHE ROOD KRUIS. — ART. 113, 115 EN 117 S.W.B. NIET VAN TOEPASSING.

Een verpleegster die werkzaam is geweest bij het Duitsch Rood Kruis, met de bedoeling den vijand te helpen, kan zich niet steunen op de Conventie van Genève van 6 Juli 1906 en straffeloosheid pleiten op grond van de tegenstrijdigheid die zou bestaan tusschen deze Conventie en de art. 113 en 117 S.W.B.. Dergelijke tegenstrijdigheid bestaat niet.

Nochtans dient aangenomen dat de dienst in het Duitsch Rood Kruis niet bedoeld is geweest door den wetgever die de B.W. van 17 December 1942 uitvaardigde; ten minste dient, op grond van twijfel aan de bedoeling van den wetgever, beslist dat de art. 113 en 117 S.W.B. op dit geval niet van toepassing zijn.

Krijgsauditeur t/ S...

Betichting 1. (art. 113 en 117 SWB.)

Overwegende dat het bewezen is dat betichte in het begin van het jaar 1943 in dienst van den vijand geweest is als verpleegster op het Kriegslazarett te Antwerpen en dat zij vanaf einde 1943 tot aan de capitulatie van Duitschland als verpleegster van het DRK dienst gedaan heeft voornamelijk te Riga;

Dat het uit de overtuigingsstukken blijkt dat betichte gehandeld heeft uit overtuiging en met den wil den vijand zooveel mogelijk te helpen;

Overwegende dat betichte de Conventie van Genève van 6 Juli 1906 inroept en beweert dat er tegenstrijdigheid bestaat tusschen deze Conventie en art. 113 en 117 van het SWB.;

Overwegende dat de Conventie van Genève niet zegt dat de verdragsluitende Staten aan hun onderdanen niet zullen mogen verbieden dienst te nemen in den gezondheidsdienst van den vijand of in het Rode Kruis van den vijand en er aldus geen tegenstrijdigheid is tusschen de Conventie van Genève en art. 113 en 117 van ons SWB.;

Overwegende dat de vraag zich echter stelt of de dienstneming als verpleegster in den gezondheidsdienst van het vijandelijk leger of in het vijandelijke Rode Kruis wel beteugeld wordt door ons strafwetboek;

Overwegende dat dit feit niet viel onder bewoordingen « wapens opnemen »;

Dat deze woorden enkel de leden der strijdende formaties bedoelden (Pandectes Belges, Crime contre la Sureté de l'Etat, nr 78; Répertoire Pratique, idem 109);

Overwegende dat zoo de leden van den gezondheidsdienst van het leger onder deze woorden niet vielen dit nog meer het geval was voor de leden van het Rode Kruis daar deze geen deel uitmaken van het leger maar van een instelling die den gezondheidsdienst van het leger helpt;

Overwegende dat de B. W. van 17 December 1942, art. 113 en 117 in een breederen zin uitgelegd heeft en dat zij die wetens voor den vijand taken van strijd, vervoer, werk of bewaking die normaal op de vijandelijke legers of hun diensten berusten, vervullen, geacht zijn de wapens te dragen;

Overwegende dat de verpleging van zieken en

gekwetsten wel een taak is die normaal op de gezondheidsdiensten van het leger berust;

Dat het echter geen taak van strijd is;

Dat het slechts in zeer ondergeschikte orde mag beschouwd worden als een taak van vervoer of van bewaking;

Dat het ook niet mag beschouwd worden als een taak van werk daar de wetgever door taken van werk bedoeld heeft de militaire werken zooals verdedigingswerken, wegebouw, fabricaties, enz. maar niet het verplegen van zieken en gekwetsten;

Dat zoo de wetgever aan de woorden « taken van werk » een algemeene beteekenis wou hechten, het overbodig was afzonderlijke melding te maken van « vervoer », van « bewaking » daar vervoer, bewaken ook een werk is;

Overwegende dat de B. W. van 17 December 1942 tot stand kwam om den dienst in militaire en paramilitaire formaties te beteugelen namelijk Waf-fen SS, NSKK, OT, Vlaamsche Wacht, Fabrieks-wacht (Dautricourt, nr 248);

Dat de dienst in het Duitse Rode Kruis niet schijnt bedoeld geweest te zijn en niet valt onder de termen van art. 113 en 117 B. W.;

Dat er minstens twijfel bestaat en deze aan betichte moet ten goede komen;

Dat dit feit ook niet valt onder art. 115 SBW. « hulp in mannen » daar daardoor bedoeld wordt het ronselen maar niet het feit van den enkeling die zelf en alleen dienst neemt;

Overwegende dat betichting 1 dus niet bewezen is.

Betichting 2 (art. 118bis SWB.)

Overwegende dat het bewezen is dat betichte bezoldigd werd voor dienst in de Kinderland-verschickung in April 1943 en de geburen verklaren dat zij kinderen vergezeld heeft naar Duitschland;

Dat het bewezen is dat zij geabonneerd was op De Vlag en op Volksche Aanval;

Dat zij Duitse soldaten en matrozen aan huis ontving;

Dat zij een hakenkruiskenteken droeg en zich ter gelegenheid van de Guldensporenviering in uniform van de D.M.S. of het V.N.V.V. bevond;

Dat de betichting 2 aldus bewezen is;

Overwegende dat de betichting 3 niet bewezen is;

Overwegende dat er verzachtende omstandigheden bestaan spruitende uit haar goed verleden en den ondergeschikten aard harer bedrijvigheid;

Om deze beweegredenen :

Gezien art. enz...

De Krijgsraad, rechtdoende op tegenspraak;

Verklaart betichte voornoemd plichtig en veroordeelt haar tot drie maanden gevangenisstraf en stelt haar onder toezicht der politie voor een termijn van twee jaar;

Veroordeelt haar voorts tot een geldboete van vijfhonderd frank;

Zegt dat enz. (zonder belang).

NECROLOGIE

Mr. HERMAN DE JONGH

Hij was een goed mensch!

De gedachte aan zijn goedheid is de eerste welke in ons opkomt, wanneer zijn beeld in onze herinnering oprijst.

Zijn goedheid was een ongekunstelde, een natuurlijke goedheid. Nooit kwam er een hard woord over zijn lippen, nimmer verloor hij zijn geduld. Niemand heeft hij ooit leed aangedaan of gekwetst. Zij, die met hem in aanraking kwamen — zij zijn ontelbaar — kwamen er onvermijdelijk van onder den indruk. Vooral zij die het geluk en het voordeel hadden in zijn onmiddellijke nabijheid te leven en te werken zullen er diep door getroffen blijven. De herinnering aan zijn goedheid blijft onuitwischaar in hen voortleven. In het gewone dagelijksche gebeuren openbaarde zij zich even zoogoed als in de droevige of moeilijke oogenblikken. Hij deelde in de vreugde en in het leed zijner vrienden. Het was gemeend en gevoeld. Hij was innig gelukkig bij een succes der zijnen en voelde hun mislukken aan of het hem zelf betrof.

Goedheid bij hem was nochtans geen gevoelerigheid. Zij ging gepaard met een grenzelooze toewijding. Zijn talloze cliënten vooral en niet minder zijn vrienden in nood hebben hiervan de voordeelen geplukt. Geen zaak was te klein, geen cliënt te min. Armen of rijken, machtigen of geringen, om het even, allen stond hij met evenveel ijver en opoffering ter zijde. In het contact en den omgang met hem waren de rijkste voorbeelden te vinden van de belangeloosheid, welke toch een der schoonste deugden van ons beroep blijven zal. Het was zoo goed aan te voelen, dat het loon voor het werk bijkomstig was en de hulp, welke moest geboden, de bijsatnd, welke moest verleend worden de eerste plaats in zijn bekommernis bekleedden. Zijn goedheid ging gepaard met een ongeëvenaarde hardnekkigheid. Kiesch in het aanvaarden der zaken en het aanwenden der middelen, gaf hij geen cliënt meer op eenmaal dat dezès goed recht na een grondig en nauwgezet onderzoek voor hem duidelijk gebleken was. Moeilijkheden mochten zich opstapelen, hindernissen oprijzen ten allen kante, nooit zou hij wijken of toegeven, maar steeds langzaam en traag als het moest, bleef hij zijn weg gaan recht op het door hem gestelde doel af. Meer dan eens werd de cliënt ontmoedigd, was deze bereid om toe te geven, hij, Mr Herman De Jongh, hield echter vol, zou ook tegen den cliënt strijden, hem mede slepen om ten slotte, spijs alles, toch het goede recht te doen zegevieren.

Hij loste nooit, maar wachten kon hij, jaren als het moest. Zij, wier zaak hij ter harte genomen had, mochten gerust wezen, in zijn handen waren hun belangen veilig en niemand zou ze met meer toewijding en geduld behartigen dan hij. Weinigen zouden het ook met een rijkere ervaring of een grootere kunde vermocht hebben te doen.

Zijn wijsheid was voor eenieder een veilige toevlucht in de meest verscheidene moeilijkheden. Zijn raad was de vrucht van een diepe menschenkennis, een zeer rijke levenservaring, een eerlijke en immer

naar objectiviteit strevend geest, een groote juridische kennis, steeds door hernieuwde studie gevoed en aangevuld.

Zeër uitgebreid was zijn wetenschap. De meest uiteenlopende zaken heeft hij in zijn drukke praktijk behandeld.

Alle werden met dezelfde nauwgezetheid onderzocht en bestudeerd. Zijn pleidooien en besluiten werden dan ook, indien mogelijk, steeds ruim door rechtspraak en rechtsleer gesteund.

Zijn wetenschap was nochtans geen droge boekengeleerdheid. Natuurlijk en spontaan voelde hij aan en zag hij in, waar zich het recht bevond, welke de oplossing was en hoe deze het best of het zekerst zou bereikt worden.

Zijn woord klonk overtuigend en overtuigde. Anderen kunnen in hun pleidooien schitterender geweest zijn, rijker in woorden of beeldenkeus, zijn pleidooien waren eenvoudig overtuigend. Zijn gekende eerlijkheid en rechtzinnigheid waren mogelijk hier niet vreemd aan, zijn woord zelf was warm en ten slotte onweerstaanbaar. Hij was overtuigd en zijn zekerheid straalde uit ieder woord, uit ieder gebaar, uit heel zijn houding. Onmerkbaar en geleidelijk wist hij ze zonder dat de toehoorder er zich vaak rekenschap van gaf, mede te deelen.

Hij sprak enkel om te overtuigen, vandaar ook zijn onbetwist gezag in de balie. In de meest kiesche aangelegenheden werd op hem beroep gedaan. Geen wonder dat hij lange jaren in den raad der orde zetelde. Wanneer hij van tijd tot tijd door het lot werd aangewezen om er uit te treden, werd hij het jaar daarop opnieuw verkozen.

Ons Rechtskundig Weekblad heeft in hem ook een zijner trouwste medewerkers verloren. Van den eersten dag was hij een der onzen en bij de oprichting werd hem een der voorzitterschappen toevertrouwd. Steeds heeft hij ons bijgestaan en in de moeilijkste omstandigheden is zijn raad van het grootste belang geweest. Het succes van ons blad was een zijner grootste vreugden.

Mr Herman De Jongh was bij dit alles vol bruisend leven. Onder vrienden was hij de gezelligheid zelf en graag ontving hij ze in familiekring. De Vlaamsche Conferentie heeft onder zijn voorzitterschap mede van haar schoonste jaren gekend. Baliesport kon niet alleen op zijn belangstelling, maar ook op zijn daadwerkelijke medewerking rekenen. Een juist evenwicht had hij in zijn leven tot stand gebracht. Naast het onverpoosde harde werk van iederen dag, kon hij op zijn tijd ontspanning nemen. Aan tennissen, zwemmen, voetballen, fietsen, wandelen, autorijden en ten slotte skilopen heeft hij gedaan, en steeds met een zelfde jeugdige geestdrift. Hij vond er niet alleen ontspanning, maar ook een eenvoudig genoegen in, want hij is eenvoudig en natuurlijk gebleven. Een hartstochtelijk genietter van de natuur; het licht en de warmte van de zon, een eenvoudige bloem, verschaftte hem vreugde. Hij genoot ervan als van de zeldzaamste genoemens.

* * *

In de laatste jaren van zijn leven, tijdens de ziekte welke hem langzaam maar met een nietsvergevende onverbiddelijkheid naar zijn einde voerde, dan vooral hebben zijn deugden zich ontplooid als de rijpe, volle aren eener rijpe garve. Nooit ontsnapte hem een klacht en nochtans wist hij duidelijk welk het einde van zijn ziekte zijn zou. Hij, die in alles zoo objectief was, vergiste zich niet in zichzelf, maar hij aanvaardde het hem opgelegde offer, in een geest van mannelijke en christelijke gelatenheid. Zijn geloof heeft hij overal en in alles op een eenvoudige, maar diepgevoelde wijze beleefd.

Het is werkelijk als de deesem geweest die heel zijn leven, zijn doen en laten, heel zijn wezen door-drongen had.

Gelaten, ja licht, heeft hij zijn lot gedragen. Zoo-dra de koorts verminderde nam hij plaats aan zijn tafel om te werken, tot de koorts opnieuw hem dwingen zou te rusten. Wanneer hij de laatste maal op het paleis kwam, had hij er zich heen gesleept om voor het Krijgshof een armen vader van vier kinderen te kunnen verdedigen, die door den Krijgsraad ter dood veroordeeld was wegens lidmaatschap der Vlaamsche Wacht. Hij wilde zelf gaan, hij bleef op zijn post tot hij er bij vallen zou.

Op 18 Juni 1945 verloor de Balie van Antwerpen een harer schoonste leden, een edel en goed mensch en wij een trouwen vriend.

Zijn herinnering zal echter blijven voortleven.

De Redactie.

WETGEVING

BESLUITWET houdende instelling van een voorloopig regime betreffende den vervalddag der landpachten.

VERSLAG AAN DEN REGENT

Monseigneur,

Het aantal landpachten, welke einde 1946 vervallen, zal bijzonder groot zijn. Bij de normale vervaldagen komen, dit jaar, nog die welke voortvloeien:

1° uit het verstrijken van de wettelijke pachtverlenging, ingesteld bij het besluit van de secretarissen-generaal, van 26 November 1940, gewijzigd bij de besluiten van den Regent, d.d. 11 December 1944 en 30 November 1945;

2° uit de talrijke, door de eigenaars beteekende opzeggingen, onmiddellijk na de vijandelijkheden, einde 1944.

Deze vervaldagen zullen een ernstige storing in de landbouweconomie teweegbrengen. Zij zijn van aard de opbrengst der landgoederen te verminderen gedurende het tijdperk van overdracht der bedrijven aan de nieuwe exploitanten en, in menig geval, zullen zij aanleiding geven tot ongeoorloofde speculatie op de pachten.

De openbare rust, zoowel als de verdediging van de economische belangen van de landbouwklasse en de ravitaillering der bevolking vereischen dat de regëering de noodige maatregelen neme om, in de huidige omstandigheden, elke storing aangaande de exploitatie der landeigendommen te voorkomen.

De regëering had gehoopt tot het gemeen recht te kunnen terugkeeren, onder begunstiging van de nieuwe wet op de landpacht, welke onlangs door de Kamer der Volksvertegenwoordigers aangenomen werd. De politieke gebeurtenissen hebben de tijdige uitkomst van dit ontwerp in den Senaat verhinderd. Bedoeld wets-ontwerp bevat een overgangsbepaling die het den pachter mogelijk maakt de geldigheid van de door den verpachter beteekende opzegging te betwisten, daar luidens het ontwerp elke opzegging op een ernstige reden dient gesteund. Wegens het feit dat deze bepaling thans onder het publiek bekend is, valt er te vrezen dat talrijke, enkel ten vrijwarenden titel door de eigenaars gedane opzeggingen, nu van hun aanvankelijk doel worden afgewend en werkelijk door de uitdrijving der pachters ter uitvoering worden gebracht.

Onderhavige besluitwet, waarvan de dringende noodzakelijkheid door bovenstaande overwegingen gerechtvaardigd is, strekt, dientengevolge, tot de verlenging van den termijn der loopende opzeggingen tot het oogenblik waarop de nieuwe wet op de landpacht wordt afgekondigd.

BESLUITWET van 28 Augustus 1946.

KAREL, Prins van België, Regent van het Koninkrijk.

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, heil.

Gezien de samengeordende wetten van 7 September 1939 en 14 December 1944, waarbij aan den Koning buitengewone machten worden toegekend, inzonderheid artikel 1, 3°, van deze wetten;

Overwegende, dat het dringend noodzakelijk is een voorloopig regime in te stellen betreffende den vervalddag der landpachten, ten einde economische storingen te voorkomen welke, in de huidige omstandigheden, uit de overdracht van landbouwbedrijven aan nieuwe exploitanten zouden voortvloeien;

Op de voordracht van den Minister van Landbouw en op advies van de in Raad vergaderde Ministers,

Wij hebben besloten en Wij besluiten:

Artikel 1. Elke aan de pachters van landelijke goederen vóór 16 April 1946 gedane opzegging waarvan de termijn niet verstreken is den dag waarop onderhavige besluitwet van kracht wordt, wordt voorloopig verlengd tot op een datum die later bij koninklijk besluit zal worden bepaald.

Art. 2. De bij artikel 1 ingestelde verlenging wordt niet toegepast:

1° in het geval van de onder n° 1, 2, 3 en 4 van § 3 van artikel 1774 van het Burgerlijk Wetboek voorziene overeenkomsten.

Wanneer het echter een bouwgrond of een voor de nijverheid bestemde grond geldt, welke niet als dusdanig werd aangegeven op het oogenblik der pacht, zal de opzegging van kracht worden indien de vrederechter vaststelt, dat bewuste grond dit kenmerk bezit en dat de opzegging met het oog op deze benutting gegeven werd;

2° wanneer de verpachter aan de pacht van het gehuurde goed een einde heeft gemaakt om het zelf in bedrijf te nemen of de inbedrijfneming er van aan zijn echtgenoot(e), zijn afstammelingen of bloedverwanten in de opgaande linie over te dragen. Indien de eigenaar, zijn echtgenoot(e), zijn afstammelingen of bloedverwanten in de opgaande linie het gehuurde goed niet in gebruik nemen binnen een tijdsverloop van zes maanden of indien de ingebruikneming fictief is, heeft de ontzette pachter recht op schadeloosstelling.

Art 3. De Minister van Landbouw is belast met de uitvoering van deze besluitwet, welke van kracht wordt den dag waarop zij in het Belgisch Staatsblad is bekendgemaakt.

Gegeven te Brussel, den 28^e Augustus 1946.

Drukkerij « De Vlijt », Nationalestraat, 46, Antwerpen.